

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНУ імені Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

Л.П. Клименко

2021 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступу на 3 курс навчання
для здобуття ступеня бакалавра
зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»

Миколаїв - 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ.....	5
1.1. Модуль 1. «Мікроекономіка».....	5
1.2. Модуль 2 «Макроекономіка».....	9
1.3. Модуль 3 «Фінанси».....	13
1.4. Модуль 4 «Гроші та кредит».....	18
II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	22
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	22
IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних випробувань для зарахування на навчання на третій курс рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Майбутній фахівець повинен мати систему знань щодо сутності та функцій фінансів як відносин з приводу утворення, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів.

Метою вступного випробування є встановлення рівня знань та вмінь щодо основних економічних принципів і законів мікро- та макроекономіки, фінансів і грошей, особливостей механізму функціонування в ринковій економіці кредиту і банків, що свідчитиме про готовність до подальшого опанування дисциплін з блоку професійної підготовки.

Вступний іспит дозволяє виявити рівень володіння категоріальним апаратом та методологією дослідження. А також вміння аналізувати особливості розвитку та становлення економічних відносин між учасниками процесів господарської діяльності; механізм функціонування фінансово-кредитної системи; обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності; аналізувати проблеми, пов'язані з розвитком грошово-кредитних відносин, фіскальної та монетарної політики, державного регулювання в умовах ринкової економіки; оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки; напрями діяльності банків і небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання і населення в Україні.

Таке випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі управління та адміністрування, економіки та фінансів, інших споріднених наук. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння досліджувати економічні явища та процеси, що необхідно для чіткого визначення індивідуальних орієнтирів застосування власних здібностей та реалізації набутого професійного потенціалу в умовах ринкової системи.

Вступник повинен знати:

- закономірності організації та функціонування фінансових відносин в умовах сучасного суспільного відтворення;
- основи аналізу і взаємодії попиту і пропозиції;
- як фірма визначає кількісний і якісний склад ресурсів для виробництва певного обсягу продукції;
- як фірма визначає обсяг виробництва та ціну на продукцію залежно від ринкової структури;
- механізм формування, функціонування та регулювання грошового обігу, банківської системи, товарного виробництва, кругообігу капіталу;
- сутність економічних категорій: заробітна плата, зайнятість, ціна, інфляція тощо та методи їх регулювання;
- особливості функціонування спеціалізованих небанківських інститутів;
- сутність методів, принципів та інструментів грошово-кредитної політики.

Вступник повинен вміти:

- аналізувати бюджетну, податкову політику держави;
- аналізувати діяльність підприємства за умов досконалої та недосконалої конкуренції;
- аналізувати поведінку споживачів на ринку товарі і послуг, а також домогосподарств на ринку факторів виробництва;
- оцінити економічну ситуацію країни та виявляти закономірності економічного розвитку;
- обирати найефективніші методи регулювання економічних явищ та категорій;
- аналізувати та прогнозувати майбутній розвиток грошово-кредитних відносин.

Фахове вступне випробування включає такі модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Мікроекономіка»
2. Модуль 2 «Макроекономіка»
3. Модуль 3 «Фінанси»
4. Модуль 4 «Гроші та кредит»

Модулі дисциплін характеризують базові теоретичні та практичні знання та вміння вступників на третій курс рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. МОДУЛЬ 1 «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Предмет і методи мікроекономіки.

Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору, альтернативність варіантів використання обмежених ресурсів, крива виробничих можливостей і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Предмет курсу, об'єкт та суб'єкти економічних відносин на мікрорівні: домогосподарство, фірма, держава. Методологія мікроекономічного аналізу: загальноекономічні та специфічні методи, мікроекономічні моделі. Мікроекономічний інструментарій.

Тема 2. Попит та пропозиція, їх взаємодія.

Ринок як механізм координації економічного вибору. Попит і закон попиту, аналіз зміни попиту та величини (обсягу) попиту. Крива попиту. Пропозиція і закон пропозиції, аналіз зміни пропозиції та величини (обсягу) пропозиції. Крива пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит товарів на ринку.

Тема 3. Теорія еластичності.

Концепція еластичності взаємопов'язаних економічних змінних, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; чинники впливу на еластичність попиту за ціною. Еластичність пропозиції та чинники впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва.

Тема 4. Корисність економічного блага.

Потреби та економічні блага, поняття корисності. Сукупна та гранична корисність, функція корисності. Криві байдужості, карта кривих байдужості, її властивості. Гранична норма заміщення благ, бюджетні обмеження і можливості споживача, вплив зміни доходу та цін на розміщення бюджетної лінії.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача.

Реагування споживача на зміну цін товарів, крива "ціна-споживання", побудова кривої індивідуального попиту споживача. Реагування споживача на зміну його доходу, крива "дохід-споживання", поняття "повноцінних" і "неповноцінних" благ, криві Енгеля. Ефект доходу та ефект заміщення; парадокс Гіффена. Невизначеність та економічний ризик.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми.

Поняття фірми, фактори виробництва, технологія виробництва, чинник часу і періоди функціонування фірми, поняття і параметри виробничої функції; сукупний, середній та граничний продукти змінного фактора виробництва. Виробництво в короткостроковому періоді, правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробництво в довгостроковому періоді. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта, взаємозамінність виробничих факторів, гранична норма технологічного заміщення.

Тема 7. Витрати виробництва.

Концепція витрат, бухгалтерські та економічні витрати, поняття альтернативних витрат, постійні та змінні витрати, сукупні, середні та граничні витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді, типовий характер змін витрат - закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності). Витрати в довгостроковому періоді. Ізокоста, вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат, еквімаржинальний принцип мінімізації витрат, критерій максимізації прибутку.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Поняття та види ринкових структур. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, дохід та прибуток конкурентної фірми. Визначення оптимального обсягу випуску; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді, криві пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема 9. Монопольний ринок.

Ознаки "чистої монополії", види монополій, бар'єри вступу до монопольного ринку, попит та дохід фірми-монополіста. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Державне регулювання монополій, антимонопольна політика.

Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції.

Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, поведінка фірми на ринку монополістичної конкуренції. Еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Тема 11. Олігополістичний ринок.

Основні ознаки олігополії: нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Теоретичні моделі олігополії, лідерство у встановленні цін (квазімонополія), ламана крива попиту на продукцію олігополіста, ціноутворення за принципом "витрати плюс", теорія ігор.

Тема 12. Утворення похідного попиту.

Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит). Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.

Тема 13. Ринок праці.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Ринок праці та його суб'єкти. Характеристика досконало конкурентного ринку праці; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монополярна рівновага на ринку праці, особливості моносонічного та олігосонічного ринків праці, двостороння монополія.

Тема 14. Ринок капіталу.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди. Попит та пропозиція капіталу. Рівновага на ринку капіталу. Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, прибуток на капітал, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень; формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 15. Ринок земельних ресурсів.

Особливості землі як фактору виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, чинники впливу на попит на землю, сільськогосподарський та несільськогосподарський попит на землю, рівновага на ринку земельних ресурсів.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії.

Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави, методи державного впливу на економіку, позитивний аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 17. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність.

Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку. Рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето. Ефективність у виробничій сфері. Загальна рівновага та економіка добробуту.

Питання для підготовки до модулю 1 «Мікроекономіка»:

1. Мікроекономіка як складова економічної теорії.
2. Попит і обсяг попиту (графічна та математична інтерпретація).
3. Пропозиція та обсяг пропозиції (графічна та математична інтерпретація).
4. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.
5. Динамічна модель ринкової рівноваги.
6. Смаки та уподобання споживача.
7. Крива байдужості та гранична норма заміщення.
8. Корисність та її економічна оцінка.
9. Обмеження можливостей споживача.
10. Рівновага споживача.
11. Цінова еластичність попиту.

12. Цінова еластичність пропозиції.
13. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага.
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача.
15. Формування ринкового попиту. Надлишок споживачів на ринку.
16. Фактори виробництва та виробнича функція.
17. Виробництво в короткостроковому періоді: закон спадної віддачі змінного фактора.
18. Виробництво в довгостроковому періоді: взаємозамінність виробничих факторів.
19. Виробництво в довгостроковому періоді: віддача від масштабу.
20. Витрати виробництва та їх види.
21. Витрати в короткостроковому періоді.
22. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
23. Мінімізація витрат: еквімаржинальний принцип.
24. Модель ринку досконалої конкуренції. Попит на продукцію конкурентної фірми та її дохід.
25. Визначення оптимального обсягу випуску фірми (максимізація прибутку): два підходи.
26. Пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді на ринку досконалої конкуренції.
27. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в короткостроковому періоді.
28. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
29. "Парадокс прибутку" на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
30. Надлишок виробника та виробничий надлишок на ринку.
31. Модель "чистої монополії" та її характеристики.
32. Рівновага на монопольному ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах.
33. Попит та дохід монополіста.
34. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни.
35. Ринкова влада монополіста: вимірювання та джерела.
36. Монопольне ціноутворення: цінова дискримінація.
37. Ефективність олігополістичного ринку.
38. Пропозиція заощаджень. Міжчасовий вибір домогосподарства.
39. Ефективність у виробництві.
40. Ефективність розміщення ресурсів.

1.2. МОДУЛЬ 2 «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції. Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання. Показники суспільного добробуту.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Закон Оукена. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.

Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Модель "заощадження - інвестиції" і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Тема 6. Сукупні видатки і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Мультиплікатор витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання.

Тема 8. Фіскальна політика.

Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету.

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика.

Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора. Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Монетарна політика у моделі „AD – AS”. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „IS – LM” як теорія сукупного попиту у закритій економіці. Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці. Основні теорії міжнародної торгівлі. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці.

Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика.

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні. Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Поняття та форми прояву зайнятості. Економічно активне населення. Сутність і види соціальної політики. Соціальний захист населення. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Тема 12. Економічне зростання.

Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

Питання для підготовки до модулю 2 «Макроекономіка»:

1. Рівні господарської системи та їх взаємозв'язок.
2. Предмет, об'єкт та завдання макроекономіки.
3. Місце макроекономіки в системі наук.
4. Позитивна і нормативна макроекономіка. Види макроекономічного аналізу.
5. Загальнонаукові методи макроекономіки.
6. Специфічні методи макроекономіки.
7. Економічний кругообіг у закритій приватній економіці: проста та ускладнена модель.
8. Модель кругообігу закритої економіки з участю держави.
9. Модель кругообігу відкритої економіки.
10. Теоретичні основи та принципи побудови СНР.
11. Етапи розвитку СНР.
12. Поточкові макроекономічні показники.
13. Макроекономічні показники запасів та економічної кон'юнктури.
14. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
15. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення.
16. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та рівень глобалізації.
17. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
18. Сукупна пропозиція: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
19. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
20. Економічний цикл: фази циклу та причини коливань. Відхилення реального ВВП від потенційного рівня.
21. Безробіття: сутність та види.

22. Причини існування стійкого рівня безробіття.
23. Інфляція, рівень інфляції, типи.
24. Інфляція і процентні ставки. Ефект Фішера.
25. Види інфляції.
26. Політика державних видатків, податкова політика. Крива Лаффера.
27. Види та ефективність бюджетно-податкової політики.
28. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура.
29. Джерела формування державного бюджету.
30. Податки: сутність та класифікація. Види оподаткування.
31. Бюджетний дефіцит. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
32. Державний борг.
33. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку.
34. Управління зовнішнім боргом.
35. Механізми скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи.
36. Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти суб'єкти.
37. Грошово-кредитна політика.
38. Центральний банк та його роль у грошово-кредитній політиці.
39. Засоби прямого впливу грошово-кредитної політики.
40. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики.

1.3. МОДУЛЬ 3 «ФІНАНСИ»

Тема 1. Фінанси: сутність, еволюція, розвиток науки.

Сутність фінансів, фінанси як економічна категорія, предмет фінансової науки. Роль, необхідність, передумови розвитку та характерні особливості фінансів. Функції фінансів.

Історичний характер фінансів, їх генезис і еволюція

Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Розвиток фінансової науки у XV–XIX ст. Характерні риси світової фінансової науки у XX ст. Основні напрями, теорії, школи та особливості розвитку фінансової науки у сучасний період.

Тема 2. Фінансова система та фінансова політика.

Фінансова система та її складові. Сфери фінансової системи. Ланки фінансової системи.

Фінансова політика, її сутність, види і значення. Види фінансової політики. Стимулююча та рестрикційна фінансова політика. Бюджетно-податкова, боргова та грошово-кредитна політика. Вбудовані механізми фінансової політики.

Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики. Поняття і система фінансового права.

Тема 3. Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Теоретичні основи фінансів домогосподарств. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси, доходи і витрати домогосподарства, заощадження та інвестиції домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники. Роль домогосподарств у розвитку фінансової системи та фінансового ринку.

Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання

Поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси та фінансові результати. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ. Фінанси організацій та установ, створених органами виконавчої влади. Фінанси некомерційних організацій, об'єднань громадян. Фінансова діяльність підприємців–фізичних осіб.

Тема 5. Податки. Податкова система.

Сутність і необхідність податків і зборів. Елементи податків і зборів. Види податків і зборів, їх система. Прямі та непрямі податки. Загальнодержавні та місцеві податки і збори. Обов'язкові платежі. Єдиний соціальний внесок. Податкова політика і податкова система України. Податкові органи, організація податкової роботи та діяльність державної податкової служби.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система.

Соціально-економічна сутність, необхідність та призначення бюджету. Складові бюджету. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Загальний, спеціальний

та резервний фонд бюджету. Економічна сутність і склад доходів бюджету. Видатки бюджету, їх сутність, склад і класифікація.

Бюджетний устрій та бюджетна система. Рівні бюджетної системи і види бюджетів. Зведений бюджет України.

Бюджетні права та бюджетна ініціатива. Бюджетний процес. Розпорядники бюджетних коштів.

Бюджетна політика і бюджетний механізм.

Тема 7. Бюджетний дефіцит.

Поняття стану бюджетного фонду та дефіциту бюджету. Причини бюджетного дефіциту. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

Джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Тема 8. Державний кредит. Державний борг

Економічна природа та роль державного кредиту. Принципи державного кредиту. Форми державного кредиту та класифікація державних позик. Державні гарантії

Державний борг: сутність та соціально-економічні наслідки. Класифікація державного боргу. Прямий та гарантований державний борг.

Управління державним боргом. Методи управління державним боргом. Реструктуризація державного боргу. Боргова політика.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.

Сутність, функції та принципи організації місцевих фінансів. Місцеві фінансові інститути та їх характеристика. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання. Місцеві бюджети. Місцеві податки і збори. Муніципальний кредит. Облігації місцевої позики. Муніципальне страхування. Місцеве та комунальне господарство, комунальні платежі.

Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди.

Сутність, необхідність, зміст і роль соціальних позабюджетних фондів. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Види соціальних позабюджетних фондів, особливості їх формування та напрями використання коштів. Вітчизняна та зарубіжна практика функціонування соціальних позабюджетних фондів. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 11. Страхування. Страховий ринок.

Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту. Економічна природа і сутність страхування. Функції і принципи страхування. Класифікація страхування. Поняття страхового ринку, його структура та учасники. Страхові послуги та страхові продукти. Діяльність страхових компаній. Державне регулювання у сфері страхування.

Тема 12. Фінансовий ринок.

Сутність і складові фінансового ринку. Роль та місце фінансового ринку у системі економічних відносин. Специфічні товари фінансового ринку. Сегментація фінансового ринку. Ринок грошей та ринок капіталу. Кредитний ринок. Валютний ринок. Фондовий ринок.

Характеристика інструментів фінансового ринку. Цінні папери, їх сутність, класифікація, призначення.

Суб'єкти фінансового ринку, фінансові посередники із зазначенням класифікації та функціонального призначення. Фондові біржі та особливості їх діяльності. Фондові індекси.

Тема 13. Фінансовий менеджмент.

Сутність і призначення фінансового менеджменту. Сутність фінансових рішень, їх розробка, прийняття та реалізація. Мета й основні завдання фінансового менеджменту, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту, їх характеристика. Механізм фінансового менеджменту, його сутність та складові.

Тема 14. Міжнародні фінанси. Фінанси ЄС та країн з розвинутою ринковою економікою

Сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів.

Етапи економічної інтеграції в Європі. Фінансова політика у контексті поглиблення європейської інтеграції. Валютно-фінансова конвергенція та особливості організації фінансів Європейського Союзу. Бюджет Європейського Союзу, бюджетна стратегія і бюджетний процес. Гармонізація та уніфікація податкової політики в межах Європейського Союзу. Валютна інтеграція, спільна валютна політика та запровадження євро. Основні інституції ЄС та їх роль у формуванні єдиної фінансової політики.

Сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою. Фінансові системи Сполучених Штатів Америки, Федеративної Республіки Німеччини, Великої Британії, Франції, Японії, Скандинавських країн.

Тема 15. Фінансова безпека держави.

Сутність економічної безпеки та її багаторівнева система. Базові елементи економічної безпеки.

Фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки. Види, рівні та складові фінансової безпеки. Боргова безпека. Безпека банківського сектору. Безпека інвестиційного та страхового сектору. Валютна безпека. Кредитна безпека.

Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.

Питання для підготовки до модулю 3 «Фінанси»:

1. У чому полягає внутрішній зміст фінансів?
2. Яка форма прояву фінансових відносин?
3. Що таке фінансова діяльність?

4. Що є інструментом фінансових відносин?
5. Які фінансові категорії є вихідними?
6. Що є об'єктами фінансових відносин?
7. Хто є суб'єктами фінансових відносин?
8. Які характерні ознаки фінансів?
9. У чому полягає роль фінансів у суспільстві?
10. У чому сутність моделі фінансових відносин у суспільстві?
11. Чим характеризується фінансова модель ринкової економіки?
12. Що являє собою фінансова система за внутрішньою та організаційною структурами?
13. Що відображають фінанси суб'єктів господарювання?
14. Який склад державних фінансів і що вони характеризують?
15. Що включають міжнародні фінанси?
16. Що таке фінансовий ринок, його структура і роль?
17. Що таке фінансові органи і фінансові інституції?
18. Яка сфера діяльності Міністерства фінансів України?
19. Які функції і повноваження Рахункової палати України?
20. Що являє собою Міжбанківська валютна біржа?
21. Які завдання і функції покладено на Національний банк України?
22. Які функції й операції виконують комерційні банки?
23. Що таке фондова біржа?
24. Що собою являють фінансові посередники на фінансовому ринку?
25. Сутність і складові фінансової політики.
26. Сутність та інструменти фіскальної політики.
27. Сутність та інструменти монетарної політики.
28. Що являє собою податкова політика, які її задачі та інструменти?
29. Які існують види фінансової політики?
30. У чому сутність дискреційної та недискреційної фінансової політики?
31. У чому полягає сутність та які існують інструменти фінансового регулювання?
32. У чому сутність та завдання фінансового планування?
33. Що таке фінансовий контроль та які його види, форми й методи?
34. Які фінансові категорії відображають функціонування державних фінансів?
35. Що являє собою бюджет як економічна категорія? Які характерні ознаки бюджетних відносин?
36. На які рівні та ланки поділяється система державних фінансів?
37. Що являє собою система державних доходів?
38. Що являє собою система державних видатків?
39. Які ланки включає у себе бюджетна система України?
40. Що таке бюджетний дефіцит і які існують джерела його покриття?
41. Які існують форми платежів юридичних і фізичних осіб державі?
42. Наведіть класифікацію податків. Які функції податків?
43. Які існують види податкових ставок?
44. Який склад і структура податкової системи України?

45. Розкрийте суть поняття «місцеві фінанси» та причини їх виникнення.
46. Назвіть системи касового виконання місцевих бюджетів.
47. Які цільові фонди створюються в Україні та на які групи вони поділяються?
48. Які існують форми державного кредиту?
49. Що таке державний борг, які його види ви знаєте?
50. Що таке фондовий ринок?
51. Що таке ринок фінансових послуг?
52. Які види цінних паперів ви знаєте? За якими критеріями вони класифікуються?
53. Які існують види фінансових посередників?
54. Які функції виконує фондова біржа?
55. Які виділяються суб'єкти ринку цінних паперів?
56. Що таке валютне регулювання?
57. Які існують методи визначення валютного курсу?
58. Які характерні ознаки Бреттон-Вудської та Ямайської валютних систем?
59. Які функції виконує МВФ?
60. Які завдання і функції Європейського центрального банку?

1.4. МОДУЛЬ 4 «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Тема 1. Сутність і функції грошей

Предмет та завдання дисципліни «Гроші та кредит». Товарне виробництво - база існування грошей. Суть грошей як загального еквівалента вартості, як самостійної форми мінової вартості, як форми безпосередньої обмінюваності та речової форми праці. Еволюція грошового товару. Зміст та призначення функції грошей як міри вартості. Зміст та призначення функції грошей як засобу утворення скарбів і накопичень. Зміст та призначення функції грошей як засобу платежу. Функція світових грошей.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Сутність та економічна основа грошового обігу. Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування. Рух грошей в безготівковій формі. Принципи організації безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса, грошова база та грошові агрегати. Швидкість обертання грошей. Підпорядкування наявного готівкового обігу об'єктивному закону грошового обертання.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Сектори фінансування грошового ринку. Структура грошового ринку. Схема системної структуризації грошового ринку. Попит на гроші. Мотиви попиту. Пропозиція грошей. Чинники зміни коефіцієнта мультиплікатора

Тема 4. Грошові системи

Суть грошової системи. Елементи грошової системи. Типи грошової системи. Система металевих обігу. Три різновиди золотого монеталізму: золотомонетний; золотозливковий; золотовалютний. Системи паперово-кредитного обігу. Характерні риси сучасних грошових систем.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обороту. Форми інфляції. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика. Дефляційна політика (регулювання попиту) та політика доходів. Грошова реформа як засіб радикальних змін грошової системи.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Суть валютного ринку та основи його функціонування. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютний курс та чинники впливу на нього. Регулювання валютного курсу. Валютна система. Розвиток світової валютної системи. Формування валютної системи України

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Характеристика складових попиту на гроші (попит на гроші як засіб обігу; попит на гроші як засіб збереження вартості). Характеристика тлумачення суті попиту на гроші у працях Дж. М. Кейнса. Сутність трансакційного (операційного) попиту на гроші. Рівняння попиту на гроші. Механізм формування пропозиції

грошей. Державне регулювання грошового обороту та місце в ньому грошово-кредитної політики. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти. Монетизація бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці

Поняття ролі грошей, її відмінності від функцій грошей та методи дослідження її прояву. Відмінності та переваги монетарної економіки перед бартерною як прояв якісного впливу грошей на економіку. Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку: поняття, структура, характеристика окремих каналів. Особливості передавального механізму в трансформаційній економіці України.

Тема 9. Теорія грошей

Основні теорії грошей та їх представники. Характеристика теорії виникнення та розвитку грошових відносин. Металістична теорія грошей. Номіналістична теорія грошей. Кількісна теорія грошей. Дж. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей. Сучасний монетаризм. Цілі монетарної політики. Грошово-кредитна політика України у світлі грошових теорій.

Тема 10. Сутність та функції кредиту

Сутність та структура кредиту. Теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування. Функції кредиту.

Тема 11. Форми, види і роль кредиту

Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту. Міжгосподарський, банківський, державний, споживчий, міжнародний кредит. Економічні межі кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. Розвиток кредитних відносин в Україні.

Тема 12. Теоретичні засади процента

Сутність та вимірники процента. Чинники, що впливають на розмір процентної ставки. Поведінка ринкових процентних ставок. Функції та види позичкового проценту. Способи нарахування процентів.

Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Економічні вигоди фінансового посередництва. Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Функції банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Договірні фінансові посередники. Інвестиційні фінансові посередники. Фінансове регулювання. Інновації у фінансовому посередництві.

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання. Пасивні операції банків. Активні операції банків. Банківські послуги. Стабільність банків та механізм її забезпечення

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Призначення, роль та основи організації центрального банку. Походження та розвиток центральних банків. Незалежний статус центральних банків. Функції центрального банку. Становлення та система управління НБУ. Грошово-кредитна політика НБУ. Європейська система центральних банків.

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Інтеграційні процеси та створення міжнародних фінансово-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку.

Питання для підготовки з модулю 4 «Гроші та кредит»:

1. Походження, сутність та концепції виникнення грошей
2. Форми грошей
3. Функції грошей та їхня еволюція
4. Роль грошей у розвитку економіки
5. Сутність та економічна основа грошового обігу
6. Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування
7. Маса грошей в обігу. Грошові агрегати та грошова база
8. Швидкість обігу грошей та закон грошового обігу
9. Сутність та особливості функціонування грошового ринку
10. Структура грошового ринку
11. Попит на гроші
12. Пропозиція грошей
13. Поняття та елементи грошової системи
14. Система металевих грошей
15. Системи паперово-кредитного обігу
16. Сутність та закономірності розвитку інфляції
17. Види інфляції
18. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика
19. Грошові реформи та методи проведення їх
20. Суть валютного ринку та основи його функціонування
21. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валют
22. Валютний курс та чинники впливу на нього. Регулювання валютного курсу
23. Валютна система
24. Розвиток світової валютної системи
25. Формування валютної системи України
26. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.
27. Сутність та функції кредиту
28. Необхідність і сутність кредиту
29. Функції кредиту
30. Форми та класифікація кредиту
31. Позичковий процент

32. Чинники впливу на розмір ставок за кредит
33. Функції та види позичкового проценту
34. Сутність, призначення і види фінансового посередництва
35. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва
36. Небанківські фінансово-кредитні установи
37. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків
38. Пасивні операції банків
39. Активні операції банків
40. Банківські послуги
41. Стабільність банків та механізм її забезпечення
42. Грошово-кредитна політика НБУ
43. Європейська система центральних банків
44. Міжнародний валютний фонд та його діяльність в Україні
45. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції
46. Європейський банк реконструкції та розвитку

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування охоплюють 4 дисципліни («Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси», «Гроші та кредит»), які передбачені навчальними планами рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Вступні випробування проводяться у вигляді письмового екзамену. Загальна тривалість екзамену 1,5 години.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 4 бали, поріг склав/не склав становить 5 тестових питань. Таким чином, правильна відповідь на 30 тестових питань оцінюється у 200 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	100	104	108	112	116	120
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
124	128	132	136	140	144	148	152	156	160
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
164	168	172	176	180	184	188	192	196	200

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Верланов Ю.Ю., Ципліцька О.О. Сучасна мікроекономіка: навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 315 с.
2. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. – К.: КІП, 2018 – 340 с.
3. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилякова О.В. та ін. / – Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. – 271 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2854/1/%D0%93_%D0%9A_%D0%A71.pdf
4. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. – Х. : Видавець Іванченко І. С., 2019. – 186 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/4248/1/0_CREDYT_HDUHT_2019%20%281%29.PDF
5. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 892 с
6. Гроші та кредит: підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.]; за наук. ред. М. І. Савлука – К. : КНЕУ, 2014. – 590 с.
7. Гурова К.Д. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, Колупаєва І.В. – Харків : Світ книг, 2017. – 685 с. [Електронний ресурс] http://lib.htei.org.ua/sites/default/files/83/2015/finans_i_groshi_ta_kredit.pdf
8. Загорський В.С. Фінанси: [навч. посібник] / В.С. Загорський, О.Д. Вовчак, І.Г. Благун, І.Р. Чуй. – К.: Знання, 2008. – 247 с.
9. Калінченко О.В. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.: Центр учб. л-ри, 2008.
10. Козак Ю.Г., Захарченко О.В. Основи економічної теорії: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 264 с.
11. Косік А.Ф. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.: Центр учб. л-ри, 2008.
12. Кремень О. І., Кремень В. М.. Фінанси. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://economuch.com/finansov-osnovyi/finans-navch-posib-tsentr-uchbovoji.html>
13. Кулішов В.В. Макроекономіка: основи теорії і практикум. навч. посібник для студ. вищих закладів освіти. – 2-ге вид, виправлене. – Львів: Магнолія, 2007. – 256 с.
14. Курс экономической теории. Учебное пособие / Под ред. М.Н.Чепурина, Е.А.Киселевой. – Киров, «АСА», 2002. – 832 с.
15. Левченко Л. В. Гроші та кредит. Навч. посіб – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 224 с. [Електронний ресурс] http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/3432/1/Hroshi_ta_kredyt.pdf
16. Лелюк Н. Є. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент)

/ Н. Є. Лелюк ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 186 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://eprints.kname.edu.ua/46320/1/2015_%D0%BF%D0%B5%D1%87._124%D0%9B_%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%A2%20%20%D0%A4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%2C%20%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%D0%B3%D0%B8%20%D0%B8%20%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf

17. Макконнелл К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Пер с 14-го англ. изд. – М.: ИНФРА – М, 2004. – XXXVI, 972 с.

18. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. / Наук. ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699 с. (Вища освіта XXI століття).

19. Матеріали офіційного сайту Державного комітету статистики України – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

20. Матеріали офіційного сайту Державної фіскальної служби України – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.sfs.gov.ua>

21. Матеріали офіційного сайту Національного банку України – [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.bank.gov.ua

22. Матеріали офіційного сайту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ssmc.gov.ua>

23. Мікроекономіка та макроекономіка: Підручник у 2-х ч. / Ред. С. Будаговська. – 2-ге вид. – К.: Основи, 2001. – 517 с.

24. Мэнкью Н.Г. Принципы макроэкономики. 4-е изд. – СПб.: Питер, 2010. – 544 с.

25. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М.М.Дученко, Ю.О.Єрешко, О.А. Шевчук. – Електронні текстові данні (1 файл: 1,43 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 108 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf

26. Небава М.І. Теорія макроекономіки. Навчальний посібник – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 536 с.

27. Палехова В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. – 2-ге вид., доп. та перероб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 304 с.

28. Палехова В.А. Макроекономіка: Навчально-методичний посібник. Для самостійного вивчення. Випуск 96. – Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 224 с.

29. Палехова В.А. Політична економія: Підручник – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2012. – 320 с.

30. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник для вузів. – К.: Либідь, 2002.– 616 с.

31. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996. – 646 с.

32. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 348 с.

33. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://cbspodil.org.ua/2017/02/24/romanenko-o-r-finansy-pidruchnyk-dlya-vnz-o-r-romanenko-ministerstvo-osvity-nauky-ukrayiny-kyuiv-tsentr-uchbovoyi-literatury-2016-310-s/>

34. Савченко А.Г., Пухтаєвич Г.О., Тітьонко О.М. Макроекономіка. К.: КНЕУ, 2005. – 441 с.

35. Самуельсон П., Нордхаус В. Экономика. М.: ООО «Вильямс», 2016. – 1360 с.

36. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: навч. посіб. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2014. – 432 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3186/1/Finansu.pdf>

37. Фінанси : Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: ЦУЛ, 2010. – 576с.

38. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. – Х.: Видавництво «Лідер», 2013. – 560 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1055/1/10_KRED_FINANCE_DS_Edition.pdf

39. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4243/1/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.pdf>

40. Швець В. Я. Гроші та кредит : навч. посіб. / В. Я. Швець, Н. Ф. Єфремова, О. І. Чічкань; М-во освіти і науки України, Дніпродзержин. держ. техн. ун-т. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. – 301с.

41. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.culonline.com.ua/Books/Teoriya%20finansiv-Fedosov.pdf>

Програма розглянута на засіданні фахової комісії для вступу на здобуття ступеня бакалавра (протокол № 5 від «26» лютого 2021 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету (протокол № 5 від «26» лютого 2021 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А.О. Алексеева